

Under

Svend

Brinkmann-

hatten

Vi skal gøre op med den instrumentalisering, der søger nytte og afkast i alle vores handlinger. I stedet skal vi finde de ståsteder, der har værdi i sig selv. Over 37.000 mennesker følger psykologiprofessoren fra Herning på Facebook. Nu har han skrevet endnu en bog om, hvordan vi finder mening i livet.

Han står på scenen og taler i et headset. Lang og ranglet i lyseblå skjorte og jeans, flankeret af to endnu højere power points, som viser citater fra nogle af de selvudviklingsbøger, han af alle kræfter taler imod.

På rækker af polstrede stole i salen sidder vel et par hundrede medarbejdere fra forskellige virksomheder inviteret til temadag om ledelse, forandring, drivkraft og motivation. Svend Brinkmann citerer coaching-guruen Tony Robbins:

– Succes er at gøre, hvad du vil, når du vil, hvor du vil, med hvem du vil, og så meget som du vil. Man skal bare *ville* det. Det eneste, der ikke er med i den formel, er, *hvad* man vil. Er det ligegyldigt? Så er Anders Breivik jo en succes ...

Da foredraget slutter, ruller klapsalverne gennem salen ikke bare én, men to gange.

Siden bogen *Stå fast* udkom for to år siden, er psykologiprofessor Svend Brinkmann blevet så eftertragtet som foredragsholder, at nye lyttere må bladde helt frem til 2018 for at finde en ledig dag i hans kalender. De syv gode råd om at tage nejhatten på og læse romaner i stedet for

selvhjælpsbøger er efterhånden solgt i over 60.000 eksemplarer. Sidste år vandt han DR's Rosenkjærpris for sin formidling, som DR kaldte "befriende irriterende". Og på Facebook har over 37.000 personer trukket Brinkmann-hatten på og *liker*, når han skriver opdateringer som

"Jeg siger ikke, at det var bedre før. Jeg siger bare, at det er værre nu. #NegativPsykologi" eller

"Lad os være ærlige: Vi vil kun give statsborgerskab til folk, der er dygtige til at spille Trivial Pursuit."

Men landets *pt.* mest medieombejlede psykolog vil ikke prædike for folk om, hvordan de skal leve deres liv. Han vil ikke være ypperstepræst.

– Hellere ikonoklast. En billedstormer, ler han, da vi efter foredraget har sat os i gården på Hotel Scandic i Københavns Sydhavn. Et par konferencegæster har fået autografer.

– *Hvad så med et ikon?*

– Nej, det bryder jeg mig ikke så meget om.

– *Hvordan undgår du selv at blive en del af hele den bølge, du kritiserer, når der sidder 200 mennesker og klapper af dig?*

– Det er også svært. Jeg er ikke så bange for det, når jeg selv er ude og har ordet, det er mere problematisk, når jeg ikke har kontrol over mine budskaber. *Stå fast* er jo næsten et brand efterhånden. Brinkmannisme var nomineret til årets ord sidste år, altså ... Der får det sit eget liv, som jeg ikke kan styre.

– Jeg synes jo, det er forfærdeligt, at man skal være et brand, men jeg ved godt, det er en realitet.

Hvis jeg skriver en opdatering på Facebook om morgenen – det har jeg prøvet flere gange – så ringer de om eftermiddagen fra *Deadline* og vil have mig ind. Fordi jeg mener noget på Facebook. Altså, come on!

Sven Brinkmann ler igen. Selv om hans kalender er tæt pakket, lyder han slet ikke som én, der har travlt. Vi spiser sprøde fiskefileter, sprøde på den måde, kun konferencehoteller med frokostbuffeter steger dem.

EN OFFENTLIG INTELLEKTUEL

Han vil ikke være debattør. Men han vil gerne debattere, faktisk virker det, som om, han slet ikke kan lade være. Sidste år handlede et af de faste debatindlæg i *Politiken* om den uhørte dæmonisering af integrationsminister Inger Støjberg, et indlæg, der ikke ligefrem strøg avisens kernelæsere med hårene. Og for nylig sammenlignede han så indfødsretstesten med et spil *Trivial Pursuit* på Facebook.

– Jeg skriver aldrig noget på Facebook, som ikke er velovervejet, fordi jeg ved, det kan misbruges. Jeg skriver aldrig noget privat, jeg lægger aldrig billeder ud af mine børn. Jeg tænker meget over, hvad jeg stiller op til. Der er forskel på den politiske diskussion, hvor jeg gennem årene har interesseret mig for psykologiseringen af det politiske og skriver et indlæg på baggrund af min faglighed. Det er noget andet, når jeg skriver to linjer om indfødsretstesten.

– Jeg vil gerne være det, der før i tiden hed en offentlig intellektuel, og bruge min faglige indsigt til at forbedre en offentlig diskussion, men ikke en debattør, der tager enhver debat. Det er absurd, når jeg bliver inviteret i *Debatten* eller *Deadline* på grund af et Facebook-opslag.

Men du skaber jo debat. Jeg kan næsten ikke komme i tanke om en psykolog, der markerer sig mere i den offentlige debat end dig ... jeg ved simpelthen ikke, hvem det skulle være.

– Nej, det er nok rigtigt. Vores formand Eva Secher Mathiasen har jo fået en position, fordi hun netop deltager i debatten. Jeg synes, hun gør det godt, hun har gjort mere end at tale psykologforeningens sag, hun taler om samfundsmæssige problemstillinger, som man kan have alle mulige meninger om, det er fint. Men det er selvfølgelig mere som fagforeningsperson end psykolog, hun har fået den rolle.

Journalister kan jo enormt godt lide at interviewe psykologer, fordi vi tror, I kan forklare, hvorfor mennesker gør, som de gør ...

– De spørger altid, når der er sket et eller andet – en der har myrdet nogen eller et eller andet absurd. Så spørger de altid: Hvilken psykologisk mekanisme skyldes det? Som om vi har nogle små dippedutter i hovedet, og så kan man pege på en af dem og sige: den dér. Jeg ved aldrig rigtig, hvad jeg skal sige, for den ide om, at vi kan pege på, hvor det er gået galt i mekanikken, den tror jeg ikke på. Nogen definerer psykologien som videnskaben om det, alle mennesker godt ved, sagt på en måde, ingen mennesker forstår. Ind i mellem har journalisterne brug for at få det sagt på en måde, som ingen forstår, men som lyder klogt. Nu er jeg lidt hård ved psykologien, men ofte kunne man lige så godt spørge hr. Hansen på gaden.

DE 10 STÅSTEDER

I sin nye bog *Ståsteder* leverer Svend Brinkmann 10 bud, vi kan læne os op af, hvis vi gerne vil grundfæste de syv trin fra *Stå fast*. Når vi har fyret coachen, taget nej-hatten på og generobret evnen til at brokke os – hvad skal vi så lede efter, hvis vi vil stå fast i en kultur, der accelererer med lynets hast og truer med at trække os med?

Med hjælp fra filosofien – fra Aristoteles over Kierkegaard til Horkheimer og Adorno – peger Brinkmann på 10 ståsteder, som vi kan vælge, ikke for at opnå noget, men fordi de har en værdi i sig selv:

Det Gode, Værdigheden, Løftet, Selvet, Sandheden, Ansvar, Kærligheden, Tilgivelsen, Friheden og Døden. 10 gamle ideer til en ny verden.

– Hvis vi vil finde meningen med livet, skal vi spørge til, hvad der har et formål og en værdi i sig selv. Mange af de ting, vi gør i dag, gør vi ikke for deres egen skyld, men som et middel til at opnå noget andet. Alt, hvad vi gør, skal kunne bruges til noget eller gøre nytte. Men det blomstrende liv, det liv, der lykkes, indeholder mange af de ting, vi gør for deres egen skyld, mener Svend Brinkmann.

Denne instrumentalisering af livet, hvor alt skal måles og vejes, gøre nytte og give udbytte, fjerner hele meningen med livet, påstår han i *Ståsteder*. Takket være naturvidenskaben og teknologien bliver alting en ressource, som kan bruges og forbruges. Det gælder også os selv:

– Mennesker bliver ressourcer, vi taler om *human resource management*, jeg bliver selv en ressource, som jeg skal optimere og udnytte og præsentere bedst muligt over for omgivelserne, så jeg får mest muligt for mig selv, når jeg sælger mig på arbejdsmarkedet og partnermarkedet og alle de andre markeder. Det er den lange linje.

Brinkmann henter hjælp hos filosofen Max Weber og begrebet af-fortryllelse:

– Verden mister sin iboende meningsfuldhed, og i stedet bliver alt reduceret til, hvad jeg kan bruge det til. En ting har kun værdi i den udstrækning, at jeg kan få noget ud af den.

– På den korte linje får viden kun værdi i den udstrækning, at vi kan se den på bundlinjen. Så det hedder ”Fra forskning til faktura” med Helge Sander, og erhvervsrettet forskning, siger Svend Brinkmann og henviser til professor Ove Kaj Petersen fra Copenhagen Business School (CBS), som er ophavsmand til metaforen om, at folkeskolen er en udklækningsanstalt for soldater i konkurrencestaten.

– Nu har det ikke længere værdi i sig selv at gå i skole – eller at være barn! Det har kun værdi i den udstrækning, at man bliver voksen.

I *Ståsteder* viser Svend Brinkmann et væld af eksempler på, at instrumentaliseringsen er ved at få overherredømmet. Et af dem er folkeskole-

reformens ide om at skemalægge fysisk aktivitet i de lange undervisningsdage. Ikke fordi, børn har godt af at løbe rundt og lege, men fordi, de så (forhåbentlig) bliver bedre til matematik. Et andet er mange moderne arbejdspladsers tro på, at frihed og selvstændighed er godt for bundlinjen.

– Det er meget fint og heldigt, hvis det hænger sådan sammen, men det er samtidig en meget skrøbelig konstruktion, for i de tilfælde, hvor det *ikke* hænger sammen, så har friheden ingen værdi længere. Hver gang, vi hæfter de her grundlæggende værdier op på det afkast, vi får af at holde dem i hævd, bliver vi mere sårbare, mener Svend Brinkmann.

I *Ståsteder* citerer han erhvervsmanden Asger Aamund, som foreslår, at vi tager demokratiet op til debat og kalder det ”en grotesk drejning”, at de mange mennesker, som ikke laver noget, har lov til at stemme om, hvordan vi bruger de penge, der tilhører dem, der arbejder.

– Det er jo en instrumentalisering af friheden, som vil noget. Den er kun noget værd, hvis den bidrager til samfundets bruttonationalprodukt!

FILOSOFFEN OG DAMEBLADENE

De 10 ståsteder definerer vores forhold til hinanden. Først når vi lover, elsker og tager ansvar for hinanden, bliver vi mennesker, mener Svend Brinkmann.

– Løgstrup siger jo, at når vi har med et andet menneske at gøre, så holder vi altid noget af det andet menneskes liv i vores hænder. Hele mit projekt går ud på at vise, hvor sammenfiltret vi er med verden og alle andre.

Det er ikke kun hos de gamle filosoffer, psykologiprofessoren finder inspiration. Han er også en flittig damebladslæser. For her, i glittede magasiner og reklamer, spejler vores kultur sit sande ansigt, her kan vi se, hvad mange mennesker går rundt og drømmer om:

– Jeg er nok en af de psykologer i Danmark, der læser flest dameblade, netop for at have fingeren på den folkepsykologiske puls. En del af mit forskningsområde har altid været at se på, hvordan folk fortolker de psykologiske fænomener populært. Hvilke aftryk sætter psykologien i populærkulturen: dameblade, flymagasiner, reklamer, fortæller Svend Brinkmann.

Damebladpsykologien er fast leverandør af opskrifter på selvudvikling og guider til det gode liv. I *Ståsteder* citerer han bladet *Woman*, som for nogle år siden udgav *Den store guide til tilgivelse*. Det simple budskab er, at vi skal lære at tilgive for

at komme videre i vores liv: Når vi tilgiver, slipper vi for stress, hjerteproblemer og søvnløse nætter, lokker *Woman*.

– Den slags guides skal selvfølgelig tages med et gran salt, læserne er jo ikke dumme. Men de tapper af den samme retorik som mange selvhjælpsbøger. Der er noget besynderligt ved ideen om, at man kan lave en guide til at tilgive, som om man kan vælge det og sætte det i system.

– Tilgivelsen er måske det klareste eksempel af alle de her ståsteder på noget, der bryder med vores cost-benefit logikker og utilitaristiske beregninger af, hvad der kan betale sig. Hvis tilgivelsen kan betale sig, så er den ikke tilgivelse, hvis den er betinget af, at man får noget ud af den, så er den ikke tilgivelse.

En af gæsterne i Brinkmanns kommende Rosenkjær-foredrag på DR's P1 bliver den århusianske filminstruktør Nils Malmros. For mere end 30 år siden slog hans hustru parrets lille datter ihjel i en bipolar psykose. Malmros lever stadig sammen med sin kone, i det selv samme hus, men han har aldrig tilgivet sin kone – for der var ikke noget at tilgive! Hun var psykotisk og vidste ikke, hvad hun gjorde. Der er intet at tilgive, for Malmros mener ikke, hun har gjort noget forkert.

– Tilgivelsen er et ret fantastisk fænomen, jo mere jeg tænker over det. Filosofen Derrida siger, det er kun det utilgivelige, der kræver tilgivelse. Hvis det ikke er utilgiveligt, er tilgivelsen ikke

nødvendig. I forhold til det psykologiske er det næsten umuligt at finde en fortælling om tilgivelse, som ikke handler om, hvad folk får ud af at tilgive: Jeg tilgav ham for at komme videre, det var vigtigt for mig for at komme videre, siger Brinkmann.

Er der ikke en del psykologer, der i deres terapi siger til klienten: "Du er nødt til at tilgive for at komme videre?"

– Jo, lige præcis. Og det er at psykologisere etiske fænomener. I stedet for at se dem som ståsteder, vil psykologen ganske ofte relativere dem til, hvad klienten får ud af dem. Det er tankevækkende, for hvis Derrida har ret, kan man slet ikke sige sådan, for så er det ikke tilgivelse.

PSYKOLOGIEN ER SELV ET INSTRUMENT

Men det er ikke kun den kyniske konkurrencestat, der baner vejen for instrumentaliseringen. Psykologien har vist sig som et villigt instrument ved at stille så skarpt på, hvad der virker. Og når psykologerne selv sidder som skolepsykologer og HR-managere og terapeuter, kan de også være med til at bremse udviklingen:

– Jeg tror, psykologer er meget optagede af de her spørgsmål og ligesom mig meget kritiske over for udviklingen. Jeg er mere skeptisk over for den videnskab, vi som psykologer tager udgangspunkt

Jeg vil gerne være det, der før i tiden hed en offentlig intellektuel, og bruge min faglige indsigt til at forbedre en offentlig diskussion, men ikke en debattør, der tager enhver debat. Det er absurd, når jeg bliver inviteret i Debatten eller Deadline på grund af et Facebook-opslag.

i. Om den er i stand til at se de her ståsteder, de her formål og værdier. Det tror jeg ikke.

– Psykologien er bange for at ligne religion eller etik og moralfilosofi for meget, den har villet være naturvidenskab og finde ud af, hvad der virker. Og det er også godt nok, der er masser af væsentlige, forskningsmæssige gennembrud. For eksempel kan man i dag behandle panikangst ret enkelt. Men op gennem hele det 20. århundrede har psykologien forsøgt at være naturvidenskab, at finde ud af, hvordan mennesket fungerer og ikke, hvordan det bør fungere ... for det kan vi ikke sige noget videnskabeligt om.

– Mine budskaber er på mange måder u-psykologiske. Jeg trækker mere på sociologien for at forstå menneskets problemer, på etikken, når man skal forstå, hvad tilværelsen handler om, på æstetikken for at forstå, hvad der gør livet værd at leve. Altså, jeg har altid været psykologi-skeptisk, smiler Svend Brinkmann.

FRA FILOSOF TIL PSYKOLOG

Skepsissen over for psykologien fik i første omgang unge Svend Brinkmann til at studere filosofi. Men som den fornuftigt anlagte Herningdreng, han også er, havde han svært ved at se jobmulighederne for en nyuddannet filosof. En psykolog, derimod, så umiddelbart ud til at have bedre chancer for at tjene penge. Så han skiftede fra filosofi til psykologi og blev kandidat fra Aarhus Universitet i 2002.

Med tiden er han i stadig højere grad blevet samfundsforsker og -kritiker. Ph.d.-afhandlingen fra 2006 handler om psykologi som moralsk videnskab, for den dimension savnede han i psykologien.

– Jeg er jo interesseret i netop, hvordan samfundsudviklingen sætter sig spor i vores individuelle liv, så på den måde er jeg jo psykologisk interesseret og optaget af, hvordan verden viser sig for os. I 1800-tallet kaldte man det *moral sciences*, fordi man forstod, at det var umuligt at rense tilværelsen for det moralske og værdimæssige.

Psykologiens skiftende videnskabelige forankringer afspejles i fagets hjemsted på de danske universiteter. Hos Svend Brinkmann på Aalborg Universitet hører psykologi under humaniora, i Odense ligger psykologi sammen med sundhedsfagene og i Aarhus og København er psykologi en samfundsvidenskab. Det ser Svend Brinkmann som et plus, for i hans øjne indeholder psykologien alle elementer og fungerer ikke uden dem alle:

– Det, der er mindst populært i international psykologi, det der er færrest penge i at sige, er, at psykologi også er en human videnskab. Men hvis man fjerner humanioraen, så er det svært for mig at se, at der er psykologi tilbage. Det, humaniora kan, er jo at fortælle historien om mennesket som et handlende væsen. At vi er personer, vi er ikke bare underlagt strukturer i samfundet eller processer i hjernen, vi er også personer, der handler og fortolker verden, vi har ansvar og er æstetiske og religiøse væsner.

– *Hvorfor taler så mange psykologer så om evidens for den ene eller anden metode?*

– Det handler mere om at sikre sig nogle privilegier. Man vil vise, at vi kan noget, som terapeuterne på det grå marked ikke kan. Vi er en del af sundhedsvæsenet, vi bruger evidensbaserede metoder. Psykologerne ved jo godt – vi kalder det Dodo-kendelsen efter Dodo-fuglen i *Alice i Eventyrland*, som siger ”Alle har vundet, alle skal have præmier”. Stort set alle anerkendte former for psykoterapi virker lige godt. Det er sgu lige meget, om man gør det ene eller det andet. Hvis det er en ordentlig terapeut, og vi har en god relation til hinanden og tror på, hvad vi gør – så virker det.

– *Men det tør I ikke sige?*

– Jooh, internt siger vi det i hvert fald ... Svend Brinkmann ler igen. Det gør han ofte.

– Man har prøvet at se, om der var noget særligt ved kognitiv terapi, der virker bedre. Og det var der måske, men nu er der så nogle nyere undersøgelser, som tyder på, at det gør det ikke længere. Menneskers problemer bliver påvirket af, hvordan vi vælger at forstå dem. Jo mere, vi begynder selv at gå og tænke kognitivt i vores liv, før vi møder psykologerne, jo mindre effekt får den kognitive terapi måske. Filosofen Alasdair MacIntyre siger, at forskellen på kemi og psykologi er, at molekylerne ikke læser kemibøger, men mennesker læser psykologibøger, mennesker ændrer sig. Derfor er psykologi ikke *kun* en naturvidenskab.

Og så er vi tilbage ved instrumentaliseringens fokus på, hvad der virker. På den ene side giver det god mening at udvikle metoder, der virker. På den anden side kan vi ikke nøjes med det:

– Evidenstanken er jo i udgangspunktet god.

Når vi behandler, skal vi basere vores afgørelse på den bedst tilgængelige viden, på patientens konkrete situation og ønsker og på mit professionelle skøn og min dømmekraft. Vi har sagt fra starten, at alle tre ting skal i spil. Men nu, et par årtier senere, er det som om, de to ben er væk. Vi ser kun på *what works*. Vi siger ”alt andet lige, virker det at gøre sådan og sådan”. Man alle ved jo, at alt andet aldrig er lige. I praksis er alt andet skævt.

LIVET ER IKKE EN KONKURRENCE

I *Stå fast* opfordrede forfatteren læseren til at fyre sin coach. Modviljen mod at følge en mental træner har ikke vokset sig mindre i *Ståsteder*. Coaching giver mening i sportsverdenen, mener Brinkmann. Men ikke i alle andre dele af livet.

– En coach er en træner, der hjælper dig med at performe bedre – i konkurrencer. En fare ved at tage det over i livet i almindelighed – *lifecoaching* – er, at du kommer til at se hele tilværelsen som en konkurrence, hvor du kun er noget, fordi du præsterer noget. Du skal være bedre end de andre

og vinde over de andre, det er det, man gør i konkurrencer, og man har brug for en coach for at blive en vinder. Vi taler også om, at sådan bliver du en vinder. Hele den metaforik om livet er jeg jo meget kritisk over for.

Da bokseren Muhammed Ali døde for nylig, skrev du på Facebook, at vi alle skulle svæve som en sommerfugl og stikke som en bi. Tror du, Ali kunne se værdien i at bokse mod George Foreman, hvis ikke han vandt?

– Boksekampe giver mening, fordi de er en konkurrence. Vi gider kun at se på bokserne, fordi det er en konkurrence. Problemet er, når man tager den logik og overfører på alle andre områder i livet. Konkurrence hører hjemme i sport, men ikke i vores kærlighedsliv. Jeg debatterede på et tidspunkt med en kærlighedscoach ... Hvorfor er det begreb kommet ind der, det er sgu da skørt. Kærlighed kan måske godt være en boksekamp, men da ikke en konkurrence. Hvordan vinder man i kærlighed, spørger Svend Brinkmann.

KÆRLIGHEDEN HANDLER OM DE ANDRE

Selv virker han ret solidt plantet i livet med et rodnet, der breder sig gennem Jylland. Siden psykologistudiet på Aarhus Universitet har han undervist. Først som adjunkt i social- og personlighedspsykologi ved Aarhus Universitet, siden på universitetet i Aalborg, hvor han blev professor i almenpsykologi og kvalitative metoder i 2009.

Som kandidat nåede han lige akkurat at få et job ude i virkeligheden. Han blev ansat på et forskningsprojekt, som skulle undersøge, om hypnoseterapi til kvinder med brystkræft kunne mindske bivirkningerne ved kemoterapi. Men han nåede aldrig at begynde, før han i stedet fik sit ph.d.-stipendiat og blev på universitetet.

Også privat ligner Svend Brinkmann et menneske, der har slået rødder. Han er gift med sin kæreste Signe, som han mødte, da de gik på Herning Gymnasium. Parret bor i dag i Randers, hvor hun arbejder som lærer, og det er billigere at finde kvadratmeter nok til to voksne og tre børn. Og på spørgsmålet om, hvem der er det bedste menneske, han kender, svarer han uden tøven:

– Jeg er ret begejstret for min hustru, hun er ret god til at være menneske. Det ligger i det at være menneske, at man er noget sammen med andre, for andre. Så et godt menneske er et, der lykkes med det.

Kærligheden er naturligvis også et ståsted. Kærligheden har sin helt egen værdi, som – stik mod tidens mange brevkasseråd – ikke fordrer,

at vi investerer i vores kærlighedsforhold, mener psykologiprofessoren.

– Hvorfor det? For at få et afkast? Gu skal man da ej. I dag bliver kærligheden gjort til en økonomisk transaktion: Vi kan næsten ikke tale om det uden at spørge – hvad får du så ud af det? Jeg får lyst til at sige ... ikke en skid. Jeg opponerer imod at stille det op som en ligning. Så snart man gør det, fjerner man kærlighedens fundament, alene den øvelse er at fjerne kærligheden. Hvis du spørger "Hvad får jeg ud af at elske", så er det ikke længere kærlighed, så er det en forretning.

Og selv om selvhjælpsindustrien svømmer over af gode råd om, at vi skal elske os selv, giver det ingen mening for Svend Brinkmann. Det mener han nemlig slet ikke, vi kan.

– I selve begrebet kærlighed ligger, at det er rettet mod noget andet end dig selv. Kærligheden er en opmærksomhed, en åbning mod det andet menneske, ikke en åbning i dig selv. Lige som man heller ikke kan låne penge af sig selv: Nu tager jeg pengene fra min venstre hånd og lægger over i min højre, det er noget pjat.

– Synes du så heller ikke, at det giver mening at stege en god bøf og hælde et godt glas vin op, når du er alene, eller få massage eller tage på skiferie med dig selv?

– Af praktiske grunde er det meget sjældent, jeg har muligheden. Med tre relativt små børn er der altid et eller andet, man har ansvaret for. Men det der med at gøre noget godt for sig selv ... Jeg ved ikke rigtig. Mit ideal er stadig mere min farmor: Hun tog altid det dårligste stykke af anden til jul, hun tog gumpen. Det gode skulle være til os. Jeg synes sgu, det er et ideal at gøre mere for andre end for mig selv. ●

Mennesker bliver ressourcer, vi taler om human resource management, jeg bliver selv en ressource, som jeg skal optimere og udnytte og præsentere bedst muligt over for omgivelserne, så jeg får få mest muligt for mig selv, når jeg sælger mig på arbejdsmarkedet og partnermarkedet og alle de andre markeder.